

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Kostainen, Emma

Title: Toimintakulttuuri tekee opetussuunnitelmasta uskottavan

Year: 2016

Version:

Please cite the original version:

Kostiainen, E. (2016, 17.11.2016). Toimintakulttuuri tekee opetussuunnitelmasta uskottavan. Tiedeblogi. <https://www.jyu.fi/blogit/tiedeblogi/kostiainen>

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

Emma Kostainen: Toimintakulttuuri tekee opetussuunnitelmasta uskottavan

Emma Kostainen, kuva Joonas Petteri Yli-Sorvari

Opiskelijapalaute ja erilaiset oppimista kuvaavat reflektiot ovat vakavasti otettavia mittareita, kun arvioidaan ja kehitetään koulutuksen laatua ja vaikuttavuutta. Ne kertovat kokijan käsityksen siitä, kuinka koulutus on toteutunut ja mitä on opittu tai ei ja miksi.

Kriittisin silmälasein tulkittuna palautteesta ja tehtävistä välittyy se, että vaikuttava koulutus muodostaa ehyitä ja syvälle meneviä kokonaisuuksia. Se on sellaista, jonka opiskelija kokee merkitykselliseksi, ja joka onnistuu jollakin tapaa kouraisemaan vahvasti. Mutta ennen kaikkea vaikuttava koulutus on myös käytännössä toteutettu tavoilla, jotka ovat mahdollistaneet merkityksellisen oppimisen. Laadukkaassa koulutuksessa siis myös toimintakulttuuri tukee oppimista: oppimisprosessien toteuttamisesta opitaan.

Opettajankoulutuslaitoksessa edellisen opetussuunnitelmauudistuksen yhtenä merkittävänä kulmakivenä oli toimintakulttuurin kehittäminen osana uudistustyötä. Tämä työ jatkuu myös meneillään olevassa uudistuksessa.

Opetussuunnitelmatyössä korostamme, että emme mieti ainoastaan opiskeltavia ja tutkivan oppimisen kohteena olevia ilmiöitä, vaan samaan aikaan asetamme tavoitteita ja konkreettisesti muutamme myös toimintakulttuuriamme. Mottomme on kulkea ”Kohti toiveidemme opetus-kulttuuria!” Kysymme itseltämme: Millainen toimintakulttuuri mahdollistaa opetussuunnitelmamme toteutumisen? Miten opetussuunnitelmamme sisällöt ja toimintakulttuuri kohtaavat? Miten muutan toimintaani?

Toimintakulttuuri ei kehity ja muutu ”omalla painollaan”, vaan sitä on tarkasteltava säännöllisesti, tavoitteellisesti, kriittisesti ja mikä tärkeintä – avoimesti ja yhteisöllisesti. Olemme opettajankoulutuslaitoksessa kehittäneet käytännettä, että kunakin lukuvuonna jokin kaikkia koskettava teema otetaan yhteisöllisen tarkastelun ja tutkimisen fokukseen.

Vuorovaikutus ja puhumisen tavat ilmentävät vahvasti yhteisön toimintakulttuuria. Lukuvuonna 2015–2016 laitoksen puhekulttuuri nostettiin tavoitteellisen reflektoinnin kohteeksi. Jokaisella oli mahdollisuus tuoda esille: 1) millaisista asioista tai ilmiöistä puhutaan ja on hyvä puhua, 2) mistä on hyvä puhua, mutta emme puhu, 3) mistä puhutaan, mutta ei ole tarpeen puhua ja 4) mistä ei puhuta, eikä ole tarpeenkaan. Tämän pohjalta teimme analyysia, teoreettisesti perustellen, tavoitamme puhua ja suhtautua toimintaamme, toisiimme ja opiskelijoihin.

Omaa toimintakulttuuriamme tutkimalla opimme tuntemaan paremmin itseämme yhteisönä ja tapojamme toimia kouluttajina, tutkijoina ja kollegoina. Huomaamme, millaisissa asioissa teemme laadukasta työtä ja missä on kehittämisen paikka. Toimintakulttuuri ei valehtele, vaan kertoo meistä ja koulutuksestamme. Se kertoo toteutuneesta opetussuunnitelmasta toden.

Emma Kostiainen, opettajankoulutuslaitoksen pedagoginen johtaja 17.11.2016